

ANADOLU ALEVİLİĞİNDE CENAZE VE KIRK LOKMASI

Aleviliğin özgün içeriği, Sünnilikten öylesine etkilenmiş ki, bin yıldır Alevi edep ve erkanlarına göre yapılan törenler, tamamen arapça okunan dualarla, çekilen tekbirlerle bu yüce inancın o güzelim özünü tersine dönüştürmüştür. Alevi dedelerinin bir kısmı cami imamı gibi Sünni İslami şeriat usüllerine göre törenler yapıyor. Buna dur demeli!

Aleviler yüzyıllardır dinsel ritüellerini hep gizli yapmışlardır. Her taraftan sünni-islam şeriatıyla kuşatılmış olduklarından ve baskı altında yaşadıklarından bir türlü korku çemberini kırıp kendi inanç ve ibadetlerinin gereği olan geleneklerini özgürce yaşamamışlar.

Bu durum her ne kadar bugün bir nebze olsun, son yıllardaki alevi örgütleri sayesinde kırıldıysa da, ne yazık ki halen Alevilerin büyük bir kısmı inanç ritüellerini gizli yapmaktadırlar. Gerek Türkiye'deki cem evlerinde olsun gerekse kent yaşamında olsun, Alevilerin büyük bir çoğunluğu cenaze törenlerini islam usullerine göre yapıyorlar. Aleviliğin kendine ait özgün içeriği, sünnilikten öylesine etkilenmiş ki, bin yıldır alevi edep ve erkanlarına göre yapılan törenler, tamamen Arapça okunan dualarla, çekilen tekbirlerle bu yüce inancın o güzelim özünü tersine dönüştürmüştür ve gerici bir duruma sokmuşlardır. Bu durum her geçen gün daha da kötüye gidiyor. Alevi dedelerinin bir kısmı cami imamı gibi suni İslami şeriat usullerine göre törenler yapıyor. Buna dur demeli !

Alevi örgütlenmesi bunun için vardır. İnanç örgütlenmesi bunun için oluştu. Federasyonlar ve Konfederasyon bunun için kuruldu. Örgütlü aleviler kendi inanç geleneklerinin özünü yaşatmak için vardılar. Hakka yürüyen bir can için erkan töreni yapılırken törene katılan insanlar bir haz duymalı. Gönülden duymalı, ruhen doymalı ve yapılan tören alanından içi sevgi ve muhabbet ile dolu olarak ayrılmalı. Tören alanındaki merasim esnasında yapılan konuşmalar ve anlatılanlar her seferinde törene katılan gençler için bir eğitim alanı gibi olmalı. Tıpkı Hacı Bektaş ilçesinde yatan ünlü halk Ozanı Mahsuni Şerif, Strasburg'da hakka yürüyen canımız Araştırmacı Kasım Yeşilgül, Ankara'da hakka yürüyen Alevi Bektaşî Vakfı Başkanı Ali Doğan'ın cenaze törenlerinde olduğu gibi.

Bundan böyle AABF`ye bağlı derneklerimizde hakka yürüyen canlarla ilgili cenaze törenlerinin içeriği Aleviliğin özüne uygun olarak yapılmalı. Aleviler cenazelerini camiye götürüp imamın eline bırakmamalı. Ömrü boyunca duymadığı Arapça duaları okutmamalı. Aleviler cenaze törenlerini cem evlerinde yapmalı. Hizmeti Alevi dedeleri vermeli. Şayet dede yoksa bu hizmeti bilen içimizden herhangi bir can da yapabilir.

Cenaze ister bayan olsun ister bay olsun yıkama hizmetini yapan kişi, hizmete başlamadan önce şu kısa duayı okur: "Yüce Hak niyet ettik önümüze gelen bu meyyiti dünya kirlerinden temizlemeye, noksan ve eksiklerimiz olursa sen dergahında başlaştayasın, bu canın ruhunu şad eylesin, Boz Atlı Hızır yardımcımız olasın." der ve yıkamaya başlar. Yıkama işi bittikten sonra kefenlenir tabuta yerleştirilir.

Cenaze töreninin yapıldığı yerin bir köşesi çiçeklerle süslenerek, mumlar yakılır ve kişinin varsa bir fotoğrafı konulur. Bağlama çalan bir kişi Alevilerin telli kuran dedikleri sazı ile kişinin sağlığında sevdiği ve dinlediği bir iki deyiş söyler. En yakın arkadaşları ve dostları onunla ilgili kısa konuşmalar yaparlar.

Sonra da dede veya onun yerine duayı okuyan kişi kimse, hakka yürüyen canın yaşamını kısaca anlatarak orada hazır bulunan canları saygı duruşuna davet ederek helallik ister. Cenaze töreni dört tekbir getirilerek dua edilir. Alevi dedeleri bütün tekbirleri: "Bismişah-Hak-Muhammed-ya Ali" diye getirirler. Çünkü bu üçlemede aynı zamanda bir birlik yani bir teklik vardır oda Hak`tır. Alevilerde en makbul dua en kısa duadır. Eğer Alevi cenaze erkanlarını inancımızın özü gereği yaşatmazsak çok

kısa süre sonra, yakın gelecekte sünni islamın yoğun propaganda ve asimilasyonu karşısında yapa yalnız kalarak eriyip bitme durumuyla karşı karşıya kalır. Alevi dedesi hazır cemaat`ten helallik aldıktan sonra der ki : “İnanç ve ibadetimizde Kible ve Kabemiz İnsandır. Biz yönümüzü ve yüzümüzü insana döndermişiz. Sizin yönünüz kibleye, benimse kiblem sizsiniz“ dedikten sonra sağ elini sol göğsünün üstüne koyarak : “Bismişah-Hak-Muhammed-ya Ali” deyip birinci tekbiri getirir. Birinci tekbirde: “Ey şanı yüce mevlam senin kudretin sonsuzdur. Sen mürvetkanisin, sayısız alemleri yaratan sensin. Cümle canlar nihayetinde sana döneceklerdir, şefaatkani olan sensin. Yönünü sana dönmüş, sana gelen bu canın kusurlarını bağışla ruhunu şad eyle.”

ANADOLU ALEVİLİĞİNDE CENAZE VE KIRK LOKMASI

İkinci tekbirde: “Bütün peygamberlerin hak´kı için, gönderdiğin bütün nebilerin hakkı için, Aliyul Murtaza hak´kı için bol olan rahmetin için gizli ve açık herşeyi bilen yüce hak, gani olan rahmetini sana yürüyen candan esirgeme, mekanını cennet eyle, ruhunu şad eyle.”

Üçüncü tekbirde: “Oniki imamlar hak´kı için, 17 Kemberbestler hak´kı için, kırklar hak´kı için El-Beyid e ikrar verenler için, Enel-Hak diyen Mansur hak´kı için göçüp sana gelen canımızın kusur ve eksikliklerini bağışla. Ruhunu sonsuz nurunla aydınlat.”

Dördüncü tekbirde: “İnsanların akıbeti hakka yürümektir. Seni zikreden dervişler hak´kı için, sana gönül veren aşıklar hak´kı için, isminin geçtiği deyiş ve gülbengler hak´kı için, Evliyalar ve Embiyalar hak´kı için seni dilinden düşürmeyen bütün canların hak´kı için sana yönelmiş gelen bu canımızın ruhunu şad eyle, kusurlarını af eyle.”

Alevi dedeleri ve seyitleri bütün dua ve gülbenglerini, kendi taliplerinin anladığı dilde yapar. Asla Arapçanın içine girmezler. Gazeteci ve Yazar Musa Ağacık`ın deyimiyle : “Cem evlerinde kuran kurslarını vermek ve arapça okumak utanç verici bir durumdur.” Aleviler bu utanç verici duruma asla düşmemelidirler. Dualar bittikten sonra cenaze tabutla toprağa verilir. Alevilerde bir can hakka yürüdükten 40 gün sonra, 40 lokması verilir. Bu tören Alevilerde oldukça önemlidir. 40 günden önce bu tören yapılmaz. Bu törenin anlamı hakka yürüyen bir canın ölüm haberini aynı anda, o gün içerisinde herkesin duyma olanağı ve cenaze törenine katılma imkanı olmayabilir. Alevi dedesi nasıl ki, cenaze töreninde cemaatten helallik istiyorsa, 40 lokmasında da bulunanların tümünden yeniden bir helallik ister. Çünkü 40 gün içerisinde haber her tarafa yayılır, hakka yürüyen candan bir alacağı olan veya bir isteği olan, bir şikayeti bulunan kişi varsa 40 lokmasına gelip varislerden rızalık alıp rızalık verir. İşte 40 lokmasının en büyük anlamı kuldan rızalık almaktır. Bu durumlarda hakka yürüyen canların varisleri yani aile bireyleri herhangi bir şikayeti olanları razı ederler.

40 lokması Alevi cem evlerinde verilirken törenlere gayet özen gösterilmeli, nezaket ve zerafet kurallarına azami dikkat edilmeli. Tıpkı Kasım Yeşilgül için yapılan Oberhausen Cem Evindeki tören gibi. Törende genç Alevi canlar saz çalıp, deyişler söylediler. Kasım Yeşilgül`ün yakınlarının yaptıkları anlamlı ve duygu dolu konuşmalardan sonra Alevi dedeleri kırk Erkannamesi okudu.

Cem evi yönetici ve üyelerinin büyük bir özveriyle hazırladıkları lokmalar dualar verildikten sonra, hazır bulunan canlara dağıtılmasıyla tören son buldu.

40 lokmasında okunan dua :

Bu salonda oturan bütün cümle canların himmetiyle,

Bismi-Şah Hallah, Hallah.

Bizleri bir araya getiren duyguya aşk olsun.

Aşk olsun o sevgiye ki, rengine, diline, dinine bakmadan bütün insanlığı kucaklar.

Hamd olsun o yaratılışa ki, insanoğlu olduğunda,
onunla birlikte dil oldu, anlaşmak için.
El oldu güzel şeyleri sunmak için.
Gönül oldu herşeyi ve herkesi sevmek için.
İnsanoğlunu, kusurunu görmeden, görse de üzerini örten göze aşk olsun.
Sırları açmayan dile aşk olsun.
Kendi emeğinden başkasına uzanmayan ele, paylaşan gönüle aşk olsun.

ANADOLU ALEVİLİĞİNDE CENAZE VE KIRK LOKMASI

Yüce erenler, Boz Atlı Hızır, Hazreti Pir
Cümle canların hizmetlerini kabul eyleyin.
Bizi akıl katarından ayırmayın.
Özümüz, aslımız ve yüzümüz sana dönüktür.
Dile getirdiğimiz her türlü eşsiz hamd ve sena ... ancak sana mahsusdur.
Yüce Hak, yüce mevla bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen sayısız alemleri
yaratan, rahma ve rahim olan ey Şerri Yezdan ellerimizi sana açtık.
Senin Rahim ve bağışlayıcı olduğunu biliyoruz.
Burada hazır bulunan cümle canların dualarını kabul eyle.
Ellerimizi boş döndürme hakka yürüyen sevgili canlarımızın günahlarını af eyle,
mekanlarını cennet eyle, ruhlarını şad eyle.
Ya Hazreti Pir, Boz Atlı Hızır.
Yüce hak okuduğumuz duaları dergahında kabul eyle.
Cümlemizden himmetini esirgeme.
Biz sana ibadet ederiz, sana ve senin sevdiklerinin yüzü hürmeti için,
Aramızdan göçüp sana dönenlere senden şefaata dileriz.
İhsanını esirgeme yüce mevlam.
Yüce Haktır sevdiğimiz, Haktır taptığımız, Haktan özge yar bilmeyiz.
Bütün sevip yarattığın Ulu Erenlerin hakkı için, Muhammed Mustafa hakkı için,
Aliyul Murtaza hakkı için,
Kerbelada Hz.Hüseynin hakkı için,
hakka yürüyen canlarımızın aziz ruhlarını sonsuz nurunla aydınlat.
Gönüllere şifa veren sensin, dertlere derman olan sensin, yaraya merhem olan sensin,
sana yürüyen canları bilerek veya bilmeyerek işledikleri bütün kusur ve eksiklerden
bağışla. Çok bol olan rahmetini onlardan esirgeme Yüce Hak.
Dil bizden, nefes senden Ya Rabbim.
Kemlik bizden, kerem senden Ya Rabbim.
İsyan bizden, ihsan senden Ya Rabbim.
Kereminle, ihsanıyla, lütfunla, merhametinle,
şefaatinla cümle canların kusurlarını bağışla ya Hazreti Pir.
Yüce Hak tufanda ismini çağırın Nuh Nebi hakkı için.
Turda Musa hakkı için, çarmıhta İsa hakkı için,

ANADOLU ALEVİLİĞİNDE CENAZE VE KIRK LOKMASI

miraçtaki Muhammed hakkı için.
Senin yüce ismini zikreden canların dualarını kabul eylesin.
Toplandık sana dua ediyoruz.
Evliyalar hakkı için, erenler hakkı için, ermişler hakkı için.
Üçler ve beşler hakkı için.
Bütün lokma ve niyaz verenlerin hakkı için.
Oniki İmam aşkı hakkı için.
Kırkların hakkı için.
Bütün Müminlerin aşkı hakkı için.

Enel Hak diyen Mansur, hakkı için.
Derisi yüzülen Nesimi hakkı için.
Kuyuya atılan Yusuf Peygamberin hakkı için.
Eyüp Peygamberin göz yaşı için, inup inup deleceği taş için.
Biçilen Zekariyanın aziz naaşı için.
Yusuf Peygamberin aziz başı için.
Hakka yürüyen canımıza rahmet eyle, mekanını cennet, ruhunu şad eyle.
Ey yüce Mevla.
Mürşid-i Kamilin aşkı hakkı için.
Evrahi pakların aşkı hakkı için.
Bütün iman sahipleri mümünlerin hakkı için.
Hakka yürüyen canların kusur ve noksanlıklarını af eyle.
Mekanlarını cennet eyle.
Ruhlarını şad eyle.
Biz günahkar kullarınıda sevabe nail eyle.
Feylimize değil, halimize nazar edip kötü emellerimizi hayre tertip eyle.
Yüce Mevla.
Yağan yağmur için, esen yel için.
Dergahına varan doğru yol için.
Banazda Pir Sultan, Nevşehirde Pir Hünkar için.
Cümle biten çiçeklerin hakkı için.

ANADOLU ALEVİLİĞİNDE CENAZE VE KIRK LOKMASI

Şah Hatayimin yüce ismi için.
Şah-ı Merdan Ali için.
İkrarından dönmeyen Aşıklar için.
Hakka yürüyen canımızın ruhunu şad eyle.
Aile bireyelerine, gönül dostlarına, yol arkadaşlarına sabır ve metanet dileriz.
Gönüllerini şen kıl, gam ve efkarlarını dağıt.
Dirlik ve düzenlerini bozma.
Sana ellerini açan cümle canları, düşmanın şerinden, Hesudın afetinden, hilakarın düzeninden, münafığın fitnesinden, yalancının iftirasından uzak eyleyesin.
Cümle canların duaları kabul olsun, emekleri zayi olmasın.
Okuduğumuz duaları (.....) oğlu / kızı (.....) canın ruhuna bağışlıyoruz.
Yüce Hak dergahında kabul eyleyesin.
Dil bizden, nefes Hazreti Pirden olsun.
Hü gerçeğin demine, Mümüne ya Ali.